

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА - СКОПЈЕ

Предмет: Аграрна политика; 3+2+2; 6 (шест) кредити

ВОВЕД ВО АГРАРНАТА ПОЛИТИКА

*-Дефинирање на поимот и значењето на
аграрната политика*

Проф. д-р Драги Димитриевски

Мотивација

Зошто се изучува аграрната политика?

- ▶ **Комплексност на земјоделската политика**
    - ▶ Без продлабочени знаења не би можело да се разбере ..., дури и тогаш има потешкотии...
  - ▶ **Абстрактно знаење**
    - ▶ ... тешко абстрактно подрачје, кое се темели на објективни анализи и практични примери...
  - ▶ **Професија**
    - ▶ Голем број професии во земјоделството се поврзани со земјоделската политика (затоа што таа е обемна и сеопфатна).
  - ▶ **Образование**
    - ▶ Познавањето на процесите се дел од општото образование и познавањето на фактите во областа
    - ▶ Соочување со реалната тежина и подготовка за професијата
-

Мотивација

Зошто е потребно да се води Земјоделска политика?

▶ **Владата и земјоделството**

- ▶ Владите се значајно вклучени во развојот на земјоделството на различни начини и влијанија...
- ▶ Владините интервенции имаат влијание на бизнисите...

▶ **Земјоделството и трговските спорови**

- ▶ Земјоделската трговска политика во светло на протекционизам во минатото, либерализација која е во тек и продолжува...

▶ **Земјоделската политика и земјоделците**

- ▶ Политика која е од интерес на земјоделците? Тие постојано се жалат...

▶ **Земјоделството и општеството (потрошувачите)**

- ▶ Храната сеуште е значаен фактор за богатите и сиромашните...
- ▶ Грижа поврзана со производството на храна (животната средина)

▶ **Земјоделството и руралниот развој**

- ▶ Територијалното значење на земјоделството и поврзаните активности...

▶ **Република Македонија и ЕУ интеграциите**

- ▶ Земјоделството е значаен елемент во интеграцискиот процес
-

Мотивација

Аграрна политика: дали сте знаеле?

▶ **Значителни јавни средства**

- ▶ ЕУ најголем дел од својот буџет го троши за поддршка на земјоделството - во 2019 год. 58.4 милијарди евра или 36,1% од вкупниот буџет (РМ 136 милиони € или 3-4%);
- ▶ Некои фарми/сопственици на земјиште (во ЕУ) добиваат и повеќе од 1 мил. €), во РМ?

▶ **Протекционизам**

- ▶ Дека просечно по крава во ЕУ се добива 2 € поддршка дневно што е повеќе од приходот на третина од населението

▶ **Политичко и стопанско значење**

- ▶ Земјоделството учествува со 1-2% од БДП (во РМ 10%), но има извонредно големо влијание на политичките случувања и одлуките како во ЕУ така и во САД (и во РМ),
  - ▶ Земјоделската политика е важен елемент во меѓународната дипломатија.
-

Земјоделството, државата и субјектите

- ▶ **Земјоделството е стопанска област**
  - ▶ Производство и технологијата се само дел од производно-економските процеси
    - ▶ Резултатите се повеќе зависни од пазарот
    - ▶ Влијанието врз животната средина и економските можности...
- ▶ **Земјоделството е стопанска област со посебен општествен интерес**
  - ▶ Државата со регулациите силно е вклучена во земјоделството
- ▶ **Значајно е влијанието на државата но не е доволно за функционирање на земјоделството**
- ▶ **Факти:**
  - ▶ Земјоделските инженери се тесно поврзани со управувањето и одлучувањето во земјоделските стопанства и во институциите!
  - ▶ Потребни се знаења: економски, социолошки, правни ...

Земјоделска/Аграрна политика - дефиниција

▶ **Земјоделството и државата**

- ▶ Заради управување со природните и човечките ресурси и политичко-економските причини и влијанието на државата, се воспоставуваат регулативи и различни облици на јавните политики

▶ **Земјоделска политика**

- ▶ **Практично уредување на земјоделството и неговиот развој со средства и моќ на државата:**
  - ▶ Прописи, буџет - политики, институции

▶ **Аграрна политика**

- ▶ **Дисциплина на агроекономиката (применета економска наука), која се занимава со проучување на политиката во земјоделството и нејзиниот придонес**

Аграрна политика – сегашни и идни предизвици

- ▶ **Аграрната политика добива во значење и отвора нови перспективи:**
  - ▶ Развој на руралните подрачја;
  - ▶ Животната средина;
  - ▶ Климатски промени;
  - ▶ Социјални аспекти;
  - ▶ Земјоделско-прехранбен комплекс (синџир);
  - ▶ Управување со ризикот;
  - ▶ Безбедност на храна;
- ▶ **Да се занимаваме со аграрна политика е многу повеќе од самото занимавањето со земјоделството!**

Аграрната политика – научна дисциплина

- ▶ **Аграрната политика како научна дисциплина бара синтеза на различни знаења:**
  - ▶ Политичко-економски причини.
  - ▶ Економска анализа;
  - ▶ Проучување на политичките процеси;
  - ▶ Историски процес и развој;
  - ▶ Меѓународна политика;
  - ▶ Разбирање на земјоделството во техничка смисла;
  - ▶ Други придонеси: животна средина, социјален, здравствен...
  - ▶ ...

Цел на предметот

Цел на предметот:

- ⇒ ***Запознавање со основните начела на аграрната политика и да се разбере развојот и придонесот на македонската земјоделска политика;***
- ⇒ ***Запознавање со поимите, механизмите и придонесот од делувањето на државните институции врз земјоделството;***

Предметот е „воведен курс“

⇒ ***Три главни делови:***

- ⇒ ***Теорија и начела на аграрната политика;***
- ⇒ ***Делување на државата и механизми на одлучување и делување;***
- ⇒ ***Развој на земјоделската политика во РМ и ЕУ;***

Аграрна политика: дали знаете?

▶ **Работни места**

- ▶ Во водењето на земјоделската политика (планирање, подготвување, извршување и контрола) се вклучени голем број извршители (работни места).

▶ **Зависност на земјоделството**

- ▶ Значителен дел од приходот на земјоделците доаѓа од буџетската поддршка;
- ▶ Сериозни промени на земјоделските политика

▶ **Прилагодување кон САР**

- ▶ Предпристапниот период бара дополнителни напори
  - ▶ Преку 4000 правни документи (над 60.000 страници)
  - ▶ Институции: реорганизација и нови

Мотивација

Мала провокација

- ▶ ***Зошто студирам во областа на земјоделските науки и храната?***
- ▶ ***Мора да сте подготвени и да знаете:***
  - ▶ Кој знаења и компетенции треба да ги стекнете за пазарот на трудот?
  - ▶ Каде може да се вработите по дипломирањето?
  - ▶ Кој ќе биде вашиот работодавец?
- ▶ ***Можеби немате одговор?***
- ▶ ***Време е да размислувате на овие теми!***

Зошто се одлучивте да студирате земјоделски науки?

▶ **Интерес:**

- ▶ Ме интересира земјоделството и производството на храна;

▶ **Перспективност:**

- ▶ Земјоделството и храната е перспективно и сакам да работам во овој сектор;

▶ **Позитивен емоционален однос:**

- ▶ Ги сакам природата, добитокот, растенијата ...

▶ **Грижа**

- ▶ Би сакал да придонесам во подобрување на земјоделството, производството на храна, животната средина;

▶ **Примораност**

- ▶ Затоа што не успеав да се запишам на друг факултет;
- ▶ Не знам, едноставно се одлучив;

▶ **Останато ...**

Каде сметате дека ќе се вработите по дипломирањето?

---

1. **Во производство (земјоделски стопанства, фарма, преработувачка индустрија...);**
  2. **Во агробизнис (инпут/аутпут сектор, прехранбена индустрија, ...);**
  3. **Наука и образование;**
  4. **Советодавна служба;**
  5. **Државни органи (министерства, општини, инспекторати ...);**
  6. **Надвор од земјоделството;**
  7. **Не знам...**
  8. **Останато....**
-

